

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV URBANISMU

DEPARTMENT OF URBAN DESIGN

TRANSFORMACE PRŮMYSLOVÉHO AREÁLU V PARTIZÁNSKÉM (SK)

TRANSFORMATION OF AN INDUSTRIAL COMPLEX IN PARTIZÁNSKE (SK)

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Barbora Krátka

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

doc. Ing. arch. Karel Havlíš

BRNO 2017

Zadání diplomové práce

Číslo práce: FA-DIP0043/2016
Ústav: Ústav urbanismu
Studentka: **Bc. Barbora Krátka**
Studijní program: Architektura a urbanismus
Studijní obor: Architektura
Vedoucí práce: **doc. Ing. arch. Karel Havliš**
Akademický rok: 2016/17

Název diplomové práce:

TRANSFORMACE PRŮMYSLOVÉHO AREÁLU V PARTIZÁNSKÉM (SK)

Zadání diplomové práce:

Předmětem diplomové práce je transformace průmyslového areálu v Partizánském založeném firmou Baťa pro výrobu obuvi. Cílem diplomové práce je nalezení konceptu nového využití průmyslových budov dnes nevyužívaných. Na základě předcházejících analýz vypracujte urbanistickou a architektonickou studii areálu s aktuálním vztahem k městu. V kontextu studie navrhnete konverzi vybrané etážové budovy s programem připomínajícím ideu vzorového industriálního města Baťovany podle architekta Jiřího Voženilka z roku 1938.

Rozsah grafických prací:

Urbanisticko – architektonická studie bude dokumentována:

Analytická část:

- Schémata širších vztahů v rámci města a jeho okolí; Aktuální analýzy řešeného území doplněné o fotodokumentaci stávajícího stavu; Teoretická východiska návrhu, názorná schémata; - Textová část se závěry pro zvolený prostorový koncept;

Návrhová část:

- Průvodní zpráva s popisem navrženého urbanistického a architektonického řešení; Výkres širších vztahů (schematický); Schémata principu dopravní obsluhy a provozního řešení; Výkres situace řešeného území 1:2000 / 1:1000; Dílčí situace s řešením parteru a povrchů 1:500 / 1:200 (volba podle vybraných fragmentů); Standardní výkresy půdorysů, pohledů a řezů 1:200 / 1:100 (volba podle vybraných částí); Prostorové vyjádření návrhu a perspektivní pohledy; 3D-model, případně schéma 3D-modelu města; Fyzický model, případně fotografie fyzického modelu;

Forma a způsob výsledného vypracování:

- Přehledná brožura formátu A4 / A3 obsahující soubor výkresů a textů; Jeden, případně více panelů (70x100 cm) představující hlavní myšlenky návrhu; Archivní CD obsahující všechny výstupy v tiskové kvalitě ve formátu pdf a digitální prezentaci projektu.

- Rozsah průvodní zprávy minimálně 10 stran A4 (včetně doprovodných grafů a schémat k textu), (+ na základě domluvy s vedoucím DP lze v odůvodněných případech upřesnit jak formu zpracování, tak rozsah a podrobnost práce.)

Seznam odborné literatury:

HAVIAR, Tomáš. 2012. Baťovská architektúra na Slovensku. Martin: Vydavateľstvo Matice Slovenskej. ISBN: 978-80-8115-112-5

ZEMÁNKOVÁ, Helena. 2003. Tvořit ve vytvořeném. Brno: Vysoké učení technické. ISBN: 80-214-2365-X

VOŽENÍLEK, Jiří. Budovy č.14 a15 ve Zlíně – dědictví industriální éry. 2013. Zlín: Grasp CZ a.s.. ISBN: 978-80-87833-03-2

VLADÁR, Jozef – WIEDERMANN, Egon. 2000. Partizánske Staré a nové epochy. Bratislava. ISBN: 80-968468-4-1

MORAVČÍKOVÁ, Henrieta. 2003. Partizánske: vzorné slovenské priemyselnémesto. In A&U, roč. 37, č. 3-4

GEHL, Jan: Život mezi budovami (1998)

GEHL, Jan: Města pro lidi (angl.originál CITIES FOR PEOPLE) ISBN-978-80-260-2080-6)

Termín zadání diplomové práce: 20. 2. 2017

Termín odevzdání diplomové práce: 15. 5. 2017

Diplomová práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a diplomová práce v elektronické podobě.

Bc. Barbora Krátka
student(ka)

doc. Ing. arch. Karel Havliš
vedoucí práce

doc. Ing. arch. Karel Havliš
vedoucí ústavu

V Brně, dne 20. 2. 2017

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.
děkan

ABSTRAKT

Obsahom diplomovej práce je urbanistická štúdia s architektonickým detailom bývalého baťovho priemyselného areálu v Partizánskom a konkrétne program konverzie budovy 61.

Mojim cieľom bolo nájsť vhodný koncept pre konverziu budovy č. 61 vzhľadom k mestu, k ľuďom, ktorí v ňom bývajú a začleniť tak znovu do života budovu, ktorá je dnes prázdna, nevyužívaná a chátra.

Cieľom nebolo násilne naplniť funkciami danú budovu, ale postupnými krokmi a etapovite nájsť riešenie ako je možné danú budovu znovu začať využívať a poukázať na fabriku ako na prvok založenia mesta a tiež vyzdvihnúť jedinečnú architektúru Baťovského obdobia.

PARTIZÁNSKE

Partizánske je okresné mesto, ktoré má 23 000 obyvateľov. Vzniklo na základe založenia Baťovho závodu v roku 1939 na zelenej lúke. Vzniklo tak mesto Baťovany, ktoré bolo postupne premenované na Partizánske počas obdobia vlády komunizmu. Mesto vzniklo ako priestor na bývanie a prácu. Je to jedno z troch miest v Československu, ktoré vzniklo presne podľa plánov ideálneho mesta.

Mesto bolo plánované pre 10 000 obyvateľov. Postupom času však bolo upustené od pôvodných plánov ideálneho mesta a mesto sa začalo rozrastať aj mimo stanovenú koncepciu.

Baťovany, dnes Partizánske vznikli na základe fabriky, ktorá priniesla prácu. Výrobný areál bol postavený v baťovskom architektonickom štýle.

Skeletová železobetónová konštrukcia, výplňové obvodové mury z tehál a jednoduché zasklenie veľkých rozmerov. Skelet o rozmeroch 6,15x6,15 m.

Bola to štandardizovaná výstavba baťových budov. Na základe tohto štandardu vznikol celý areál v Partizánskom a tiež aj ostatné budovy ako školy, verejné budovy a rodinné domy.

FABRIKA DNES

Areál Baťových závodov je v súčasnosti využívaný z určitej časti. Kedysi súdržný areál, ktorý spadal pod jednu firmu je teraz rozčlenený viacerými majiteľmi a firmami, ktoré sa v areáli nachádzajú.

Niektoré z budov, ktoré boli postavené ako prvé pri vzniku mesta sa v súčasnosti nevyužívajú a tým pádom chátrajú.

Je snaha z Pamiatkového ústavu dosiahnuť vyhlásenie 6stich budov za Národnú kultúrnu pamiatku .

Verdikt bude známy koncom mája 2017.

Z dôvodu, že priestory v budovách su nevyužívané som sa rozhodla aj na základe spolupráce s Občianskym združením Fabrika umenia sa zaoberať konverziou práve jednej z týchto prázdnych budov.

Fabrika umenia je občianske združenie, ktoré sa snaží priniesť do mesta "nový dych", oživiť kultúrne dianie, vytvoriť spoločensko-kultúrne centrum, ktoré by poskytovalo priestor mladým ľuďom realizovať sa, rozvíjať ich talenty, záujmy a zároveň poskytnúť mladým príležitosť a dôvod vrátiť sa do mesta späť.

Fabrika umenia usporadúva množstvo udalostí a tiež vlastní určitý inventár, ktorý k tomu využíva. Potrebuje určité zázemie, kde by mohla pôsobiť a skladovať daný inventár, uskutočňovať dané podujatia v nepriaznivom počasí.

Občianske združenie sa tiež zaujíma o Baťov odkaz a architektúru v meste.

Cieľom konverzie budovy č. 61 je vytvoriť adaptívny program, ktorý by sa dal uskutočňovať aj v určitých etapách.

KONVERZIA

Vybraná budovy č.61 je v súčasnosti využívaná len na ZNP firmou NOVESTA a.s., ktorá využíva dané podlažie na skladovanie svojho tovaru. Okrem toho však nie je využívaná a chátra.

Táto budova je jednou zo šiestich budov, ktoré by mali byť vyhlásené za národnú kultúrnu pamiatku. Je to 5etážová budova postavená ako jedna z prvých v areáli fabriky.

Môj prístup k danej budove je v kontexte mesta a celého areálu. Hlavným mottom je podporovať lokálnosť a teda hľadať potreby mesta a ľudí v ňom.

K riešeniu danej konverzie som pristupovala v širšej mierke ako len k samostatnej budove.

V prvej fáze som sa zamerala na okolie a prístup k danej budove. Na drobné zásahy, ktoré by mohli vylepšiť okolie a potom aj konkrétne cestu k riešenej budove.

Zásahy v podobne upravenia vstupov, sprístupnenia podchodu cyklistom, vyznačenia prístupovej cesty k budove č. 61.

Samotná konverzia, program konverzie, je rozdelený do etáp. Môj prístup k danej konverzii bol viac strategický ako celkové riešenie pre celú budovu.

URBANIZMUS & ARCHITEKTÚRA

Urbanisticky je budova súčasťou areálu, kde stále prebieha výroba. V územnom pláne je v zóne, ktorá by sa mala začleňovať k mestu.

Jej podoba je ovplyvnená dobou a počas rokov bola dostavaná o rôzne prístavky.

V prvej fáze návrhu budovu a jej objem tzv. "očisťujem" od toho, čo bolo rokmi pristavené a navraciam ju do pôvodnej podoby Baťovskej architektúry.

Hlavnou náplňou programu je vytvoriť zázemie pre spomínané občianske združenie Fabrika umenia.

V prevej fáze konverzie dochádza práve k transformácii vzhľadu budovy, jeho vstupu do budovy a k "obsadeniu" 1NP občianským združením.

Zázemie, ktoré obsahuje kancelárie, zázemie, sklady, dielne so zázemím a multifunkčný priestor na podujatia.

V prvej fáze je uvažované sprístupnenie vertikálnej komunikácie a vytvorenie vyhlíadky na streche budovy, ktorá je vhodná na vyhlíadku na mesto a okolie.

Druhá fáza konverzie začína z najvyššieho podlažia.

Náplň 5NP je kaviareň s mini galériou, ktorá slúži na vystavovanie lokálnych, miestnych umelcov, nadšencov umenia.

Proste priestor kaviarne, ktorý slúži na stretávania, budovanie komunity, podpora lokálnosti. Tiež vzniká priestor na výstavu o vzniku mesta a Baťovskej epoche a architektúre, ktorá poukazuje na vznik mesta Partizánske.

Treťou fázou je obsadenie 4NP a vytvorenie priestoru co-workingu a bývania v loftových bytoch.

Keďže je to priestor priemyselný, tak priestor je dostatočne vhodný na to aby tam takýto typ bývania vznikol. Nie je to bývanie pre všetkých.

Primárne sú dané byty určené pre mladých ako štartovacie byty. Kde majú možnosť pracovať, realizovať sa. Niektoré z bytov slúžia na prenájom pre prípadných hostí napríklad v okolitých firmách.

Okrem bývania vzniká priestor co-workingu. Otvorený priestor, ktoré je možné tvarovať a prispôbovať podľa potrieb užívateľov.

Čo sa týka priestoru, tak v návrhu je vytvorenie svetlíka cez jedno pole 6,15x6,15m. Svetlík cez 5 a 4 podlažie, ktorého primárnou funkciou je vedenie svetla do dlhej komunikačnej chodby, ktorá vzniká v 4NP.

Podľa vývoja života v budove sa bude ďalej uberať smer premeny 2 a 3 podlažia. Zatiaľ slúžia na potrebné účely, prenájom, nárazové akcie.

Závisí to na kolobehu budovy, či budú vznikať ďalšie byty alebo kancelárie alebo iné priestory.

Rozhodne si myslím, že Baťov odkaz je neprehliadnuteľný. Jeho architektúra je niečo raritné. Nemyslím si však, že by sme mali takéto objekty len konzervovať a ochraňovať, ale aj hľadať správny smer ich premeny a využitia.

ZÁVER

Architektonická štúdia budovy č. 61 je návrhom na program, ktorý je možné uskutočňovať postupne - etapovite. Kde je možné začať ktoroukoľvek etapou a je možné pokračovať nezávisle od predchádzajúcej alebo nastávajúcej fázy.

Navrhnutý program má slúžiť hlavne ľuďom z mesta, blízkeho okolia a regiónu. Je to návrh ako je možné s danými budovami v areáli zaobchádzať.

Víziou je poukázať na fabriku ako základ mesta a potenciál pre rozvoj. Aj napriek tomu, že priemyselné obdobie pomaly ustupuje neznamená to, že fabrika musí zaniknúť s ním, ale môže sa transformovať spolu s dobou.